

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/74/2020
Identifikačné číslo spisu: 1316220273
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1316220273.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne ADOS spol. s r.o., so sídlom pri Suchom mlyne 10, 811 04 Bratislava, IČO: 17 314 526, zastúpenej LEGAL & CORP s. r. o., so sídlom Gajova 11, 811 09 Bratislava, IČO: 47 237 325, proti žalovanej ALK Slovakia s. r. o., so sídlom Tomášikova 64, 831 04 Bratislava - mestská časť Nové Mesto, IČO: 47 893 761, zastúpenej PETERKA & PARTNERS advokátni kancelár s.r.o., so sídlom Karlovo námestí 671/24, 110 00 Praha 1 - Nové Město, Česká republika, IČO: 261 69 720, konajúcej prostredníctvom svojej organizačnej zložky PETERKA & PARTNERS advokátska kancelária s.r.o., organizačná zložka, so sídlom Námestie Mateja Korvína 1, 811 07 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 35 884 703, o zaplatenie 2.539,50 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1Cob/218/2018-376 z 24. októbra 2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaná m á proti žalobkyne n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 1Cob/218/2018-376 z 24. októbra 2019 potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava III (ďalej aj „súdu prvej inštancie“) č. k. 26Cb/458/2016-302 z 25. apríla 2018, zamietajúci žalobu, a žalovanej priznal proti žalobkyne nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100%.

2 Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že predmetom konania je nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 30,- eur a nárok na náhradu škody vo výške 2.509,50 eur, nároky ktoré si žalobkyňa uplatnila z dôvodu, že žalovaná mala v čase od 01.01.2016 do 22.03.2016 (po skončení nájomného vzťahu) adresu nehnuteľnosti, v ktorej bol predmet nájmu, zapísanú ako svoje sídlo v obchodnom registri.

3 Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalobkyne ako odvolateľky, že v zmysle dohody o skončení nájmu nebola žalovaná od 31.12.2015 oprávnená mať sídlo u prenajímateľa (žalobkyne),

pretože od 31.12.2015 (skončenie nájomného vzťahu) zanikli všetky práva a povinnosti zmluvných strán, vyplývajúce zo zmluvy o nájme. Podieloví spoluvlastníci dotknutej nehnuteľnosti udelili dňa 20.04.2014 žalovanej podľa § 2 ods. 3 Obchodného zákonníka (ďalej aj „Obch. zák.“) súhlas so zápisom nehnuteľnosti ako sídla spoločnosti žalovanej. Z vykonaného dokazovania nemožno vyvodiť záver prezentovaný žalobkyňou, že súhlas bol nevyhnutne späť so zmluvou o nájme. Je nepochybné, že v zmysle platnej právnej úpravy postačuje pre zápis adresy ako sídla spoločnosti právnickej osoby samotný súhlas vlastníka nehnuteľnosti (bez súčasného uzavretia nájomnej zmluvy). Len zo skutočnosti, že v danom prípade bola uzavretá aj nájomná zmluva a súčasne bol udelený samostatný súhlas so zriadením sídla, nemožno konštatovať, že súhlas bol (existenčne) viazaný na dobu trvania nájomnej zmluvy. Zánikom zmluvy o nájme teda nezanikol právny titul žalovanej na užívanie adresy nehnuteľnosti ako sídla žalovanej.

4 Nad rámec uvedeného odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa nepreukázala, v čom spočívalo obohatenie žalovanej, aké služby žalobkyňa poskytla a aké náklady jej vznikli. Žalovaná dňa 04.12.2015 protokolárne odovzdala žalobkyni dotknutý nebytový priestor, a teda od tohto dňa ho fakticky neužívala. Zapísanie konkrétnej adresy ako sídla spoločnosti možno v posudzovanom prípade považovať za administratívnu kategóriu.

5 V súvislosti s nárokom na náhradu škody v podobe ušlého zisku vo výške 2.509,50 eur odvolací súd v názorovej zhode so súdom prvej inštancie konštatoval, že v danom prípade neboli splnené zákonné predpoklady pre vznik zodpovednosti žalovanej za škodu v zmysle § 373 Obch. zák. Argumenty žalobkyne uvádzané v podanom odvolaní nevyvrátili a ani nespochybnili právne závery súdu prvej inštancie ohľadom (ne)existencie predpokladov pre vznik škody, pričom odvolací súd uvedené závery súdu prvej inštancie, ako aj ich odôvodnenie považoval za správne, a preto na ne odkázal.

6 Keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie odvolací súd považoval za vecne správne, podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) ho potvrdil. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100%, keďže v odvolacom konaní bola plne úspešná.

7 Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ CSP tvrdiac, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8 Najdôležitejšou právnou otázkou, ktorá je predmetom sporu, je nepochybne otázka zániku práva žalovanej používať adresu predmetu nájmu ako sídla spoločnosti žalovanej. Žalovaná ako nájomca nebola oprávnená mať od 31.12.2015 sídlo u prenajímateľa (žalobkyne). Akýkoľvek iný záver je v priamom rozpore s listinnými dôkazmi predloženými v predmetnom spore. Využívanie adresy predmetu nájmu ako sídla spoločnosti žalovanej bez právneho dôvodu zakladá vznik bezdôvodného obohatenia podľa Občianskeho zákonníka. Dohodou o ukončení zmluvy o nájme nebytových priestorov s účinnosťou ku dňu 31.12.2015 zaniklo právo žalovanej užívať predmet nájmu, ako aj právo používať adresu predmetu nájmu ako sídlo spoločnosti. V období od 01.01.2016 do 22.03.2016 teda žalovaná neoprávnene využívala adresu predmetu nájmu ako sídlo spoločnosti, čím sa bezdôvodne obohatila na úkor žalobkyne. Z konania žalovanej vyplýva, že si nepočínala v zmysle ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka (každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, majetku, na prírode a životnom prostredí), nakoľko nespĺnila svoju zmluvnú povinnosť a nezmenila sídlo svojej spoločnosti k dohodnutému dátumu, ale až o tri mesiace neskôr, čím sa dopustila nielen bezdôvodného obohatenia, ale žalobkyni tým spôsobila aj škodu, keďže tretia strana po zistení, že na adrese predmetu nájmu má zapísané sídlo žalovaná, platne odstúpila od nájomnej zmluvy, čím bola žalobkyňa ukrátená o majetkový prospech vo výške 2.509,50 eur. Teda z dôvodu porušenia povinnosti žalovanej došlo k vzniku škody (ušlý zisk), a to najmenej vo výške alikvotného nájomného za mesiac január (358,50 eur) a nájomného za mesiace február, marec a apríl (3 x 717,- eur), t. j. spolu 2.509,50 eur. Nespĺnením povinnosti žalovanej došlo k porušeniu zásady poctivého obchodného styku a k rozporu s dobrými mravmi.

9 Na základe vyššie uvedeného dovolateľka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“) rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni istinu vo výške 2.539,50 eur s príslušenstvom a nahradiť žalobkyni trovy konania dovolacieho, odvolacieho, ako aj konania na súde prvej inštancie,

alternatívne, aby NS SR rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

10 K dovolaniu žalobkyne sa vyjadrila žalovaná, ktorá navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol alebo odmietol a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania.

11 Uviedla, že dovolateľka v dovolaní nepoukázala na právne posúdenie veci, ktoré považuje za nesprávne a neuviedla, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. V dovolaní taktiež nepoukázala na relevantnú judikatúru dovolacieho súdu vo vzťahu k meritu sporu, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť pri svojom rozhodovaní. Tvrdenia dovolateľky sú len vo všeobecnej rovine, t. j. bez toho, aby riadne vymedzila dovolací dôvod zákonom predpísaným spôsobom.

12 Zároveň upriamila pozornosť na to, že predmetom odvolacieho prieskumu je výrok rozsudku odvolacieho súdu o peňažnom plnení, ktorý neprevyšuje 10-násobok minimálnej mzdy.

13 Žalovaná ďalej poukázala na to, že právnym základom na užívanie predmetného nájmu bol súhlas z 20. augusta 2014, a nie súhlas zo 14. mája 2014, ako to uvádza žalobkyňa v dovolaní. Súhlas z 20. augusta 2014, ktorý bol predložený k návrhu na zápis žalovanej do obchodného registra, bol riadne udelený a mal všetky náležitosti, ktorými bolo možné spoločnosť žalovanej identifikovať. Spoločnosť žalovanej bola ku dňu udelenia súhlasu riadne založená a mohla vykonávať práva súvisiace s jej vznikom. Keďže preukázanie titulu na užívanie adresy ako sídla je povinnou prílohou k návrhu na zápis spoločnosti do obchodného registra, je nevyhnutné takýto súhlas udeliť ešte pred podaním návrhu na zápis do obchodného registra. Žalovaná odmieta akékoľvek nové tvrdenia žalobkyne o neadresnosti, nezrozumiteľnosti a z toho vyplývajúcej neplatnosti súhlasu. Zo zmluvy, zo súhlasu a ani zo vzájomných rokovaní strán nevyplýva záver tvrdený dovolateľkou, že súhlas bol nevyhnutne späť so zmluvou, keďže žiadne z ustanovení zmluvy nestanovuje, že by mala zmluva prednosť pred samotným súhlasom, alebo že by ho nahrádzovala alebo konzumovala, resp. že by zánikom zmluvy zanikol aj súhlas. Právo žalovanej užívať predmet nájmu na účely umiestnenia svojho sídla podľa čl. II ods. 2.1 zmluvy nepredstavovalo samostatný účel užívania nebytového priestoru. Zmluva upravovala iba cenu za nájom nehnuteľnosti, a nie za užívanie sídla. Žalovaná sa nikdy nezaviazala zmeniť adresu sídla v obchodnom registri do 31. decembra 2015, resp. do iného konkrétneho dátumu. Stotožnila sa so záverom odvolacieho súdu, že zánikom zmluvy nezánikol právny titul na užívanie adresy nehnuteľnosti ako sídla žalovanej. Žalovaná sa žiadnym spôsobom neobohatila na úkor žalobkyne tým, že mala adresu nehnuteľnosti zapísanú ako sídlo v obchodnom, resp. inom registri. Žalovaná od 5. decembra 2015 v plnej miere využívala svoj nový prenajatý nebytový priestor na Tomášikovej ulici 64 v Bratislave a nemala žiadne ekonomické využitie alebo iné využitie pre „službu“ poskytovanú žalobkyňou. Súdny oboch inštancií správne konštatovali, že žalobkyňa nepreukázala, v čom spočíva obohatenie žalovanej a zapísanie adresy ako sídla možno v posudzovanom prípade považovať len za administratívnu kategóriu. Súdny oboch inštancií rovnako zhodne konštatovali, že neboli splnené zákonné predpoklady pre vznik zodpovednosti žalovanej za škodu v zmysle § 373 Obch. zák.

14 Vyjadrenie žalovanej bolo zaslané dovolateľke prostredníctvom jej právneho zástupcu, pričom súd prvej inštancie nadbytočne určil dovolateľke lehotu na podanie vyjadrenia. Vyjadrenie dovolateľky k vyjadreniu žalovanej (tzv. dovolacia replika) sa nachádza na č. l. 507 nasl. spisu. Skutočnosť, že predmetná dovolacia replika nebola doručená protistrane na vedomie, nepredstavuje (podľa názoru dovolacieho súdu) nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, keďže Civilný sporový poriadok súdu takú doručovaciu povinnosť neukladá (viď § 436 CSP).

15 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

16 Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

17 Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, alebo ak jeho prípustnosť výslovne vylučuje, takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je

dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu. V posudzovanom prípade dovolateľka vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ CSP, podľa ktorých je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

18 Podľa ustanovenia § 422 ods. 1 písm. a/ CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.

19 Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (ods. 2 vyššie citovaného ustanovenia).

20 V posudzovanom prípade výška minimálnej mzdy v deň podania žaloby na súde prvej inštancie (k 20.12.2016) bola 405,- eur mesačne (nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 279/2015 Z. z.), pričom 10-násobok tejto sumy predstavuje 4.050,- eur. Napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení 2.539,50 eur (bez príslušenstva) neprevyšuje 10-násobok minimálnej mzdy, z čoho vyplýva, že prípustnosť dovolania nie je možné vyvodzovať z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Keďže prípustnosť dovolania žalovanej je vylúčená ex lege v zmysle ustanovenia § 422 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolací súd odmietol dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné v zmysle ustanovenia § 447 písm. c/ CSP v spojení s § 422 ods. 1 písm. a/ CSP.

21 Dovolateľka v dovolacej replike zároveň uvádzala, že v tomto prípade ide o spor s ochranou slabšej stany. Dovolateľka má zrejme na mysli to, že by sa malo jednať o spotrebiteľský spor, ktorý Civilný sporový poriadok v ustanovení § 290 definuje ako spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom, vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou. Dovolateľka seba pritom zrejme považuje za spotrebiteľa, argumentujúc tým, že hoci je právnickou osobou a podnikateľom, v predmete činnosti nemá prenájom nehnuteľností. Uzavretie nájomnej zmluvy so žalovanou interpretuje ako „poskytnutie nebytových priestorov v dobrej viere a s úmyslom pomôcť žalovanej k rozvinutiu podnikateľskej činnosti novozaloženej spoločnosti na území Slovenskej republiky“.

22 Podľa názoru odvolacieho súdu, z obsahu spisu vôbec nevyplýva, že by malo ísť o spotrebiteľský spor, v ktorom by žalobkyňa mala byť spotrebiteľom a žalovaná dodávateľom. Pokiaľ dovolateľka argumentuje rozsudkom NS SR sp. zn. 4Sžo/9/2011 z 21. apríla 2011, tento vychádzal z úpravy zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktorý za spotrebiteľa považoval aj právnickú osobu, ak splnila zákonom stanovené podmienky (nakupovala výrobky alebo používala služby pre svoju vlastnú potrebu). Predmetný zákon bol zrušený zákonom č. 250/2007 Z. z. (s účinnosťou od 01.07.2007) o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Aj tento zákon až do novely uskutočnenej zákonom č. 102/2014 Z. z. (t. j. do 30. apríla 2014) umožňoval právnickým osobám za určitých podmienok zastávať pozíciu spotrebiteľov (podľa § 2 písm. a/ sa na účely zákona za spotrebiteľa považovala fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá nakupuje výrobky alebo používa služby pre osobnú potrebu alebo pre potrebu príslušníkov svojej domácnosti). Ide o pritom o úpravu lex specialis k úprave Občianskeho zákonníka, ktorý od účinnosti novely uskutočnenej zákonom č. 379/2008 Z. z. (t. j. od 01.11.2008) definuje spotrebiteľa výlučne ako fyzickú osobu (§ 52 ods. 4). Keďže žalobkyňa svoje nároky vyvodzuje zo zmluvy o nájme nebytových priestorov, ktorú uzavrela so žalovanou dňa 20. augusta 2014, je podľa názoru odvolacieho súdu zrejmé, že sa na ňu nemôže vzťahovať už zrušená úprava zákona č. 634/1992 Zb., resp. zákona č. 250/2007 Z. z. v znení účinnom do 30. apríla 2014. Predmetný spor tak nie je možné podradiť pod spotrebiteľský spor, v prípade ktorého by sa aplikoval podľa § 422 ods. 1 písm. b/ CSP znížený majetkový cenzus.

23 Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24 Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.